

Een exploratieve studie naar de relatie tussen studiemotivatie van mbo-leerlingen en ouderbetrokkenheid

Citation for published version (APA):

Boonk, L., Gijselaers, J., Ritzen, H., & Brand-Gruwel, S. (2017). *Een exploratieve studie naar de relatie tussen studiemotivatie van mbo-leerlingen en ouderbetrokkenheid*. Paper presented at Onderwijs Research Dagen 2017, Antwerpen, Belgium.

Document status and date:

Published: 01/01/2017

Document Version:

Peer reviewed version

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

<https://www.ou.nl/taverne-agreement>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

pure-support@ou.nl

providing details and we will investigate your claim.

Downloaded from <https://research.ou.nl/> on date: 22 Mar. 2025

Open Universiteit
www.ou.nl

Een exploratieve studie naar de relatie tussen studiemotivatie van mbo-leerlingen en ouderbetrokkenheid

Samenvatting

Ouderbetrokkenheid en de invloed hiervan op de studieprestaties van leerlingen wordt vooral in de Verenigde Staten onderzocht. In Nederland is binnen de sector mbo geen wetenschappelijk onderzoek uitgevoerd naar het effect van ouderbetrokkenheid op de motivatie en studieprestaties van mbo-leerlingen. Een exploratieve studie is uitgevoerd naar de relatie tussen studiemotivatie van mbo-ers en de mate waarin hun ouders betrokken zijn bij hun beroepsopleiding. Op basis van een uitgevoerde Structural Equation Modeling (SEM) is geconstateerd dat er een significant verband is tussen vormen van ouderbetrokkenheid en de studiemotivatie van mbo-leerlingen.

Divisie

Onderwijs en samenleving

Sleutelwoorden

Ouderbetrokkenheid, studiemotivatie, mbo

1. Theoretisch kader

Hoewel er veel onderzoek is gedaan naar ouderbetrokkenheid en de invloed hiervan op de motivatie en prestaties van leerlingen, ontbreekt in het mbo eenduidig bewijs over het effect van ouderbetrokkenheid op de studieprestaties van leerlingen. Studies over ouderbetrokkenheid in het vo laten wisselende resultaten zien, hetgeen wordt veroorzaakt door de wijze waarop ouderbetrokkenheid door onderzoekers theoretisch wordt gedefinieerd en conceptueel wordt gemeten. Fantuzzo, McWayne, Perry en Childs (2004) hanteren bijvoorbeeld 3 dimensies van ouderbetrokkenheid: thuisbetrokkenheid, betrokkenheid van ouders op school en communicatie tussen ouders en leerkrachten. Onderzoekers als Kirk, Lewis-Moss, Nilsen en Colvin (2010) gaan in hun definitie van ouderbetrokkenheid uit van de verwachtingen die ouders hebben ten aanzien van de prestaties van hun kind. Deze conceptuele verschillen dragen er onder meer toe bij dat de operationalisatie van het construct in het onderzoek naar ouderbetrokkenheid afwijkt en daardoor wisselende onderzoeksuitkomsten worden gegenereerd.

Ondanks een gebrek aan consensus over het concept ouderbetrokkenheid en de wisselende onderzoeksresultaten, blijkt doorgaans dat er een positief verband bestaat tussen ouderbetrokkenheid en prestaties van leerlingen (Leithwood et al., 2004). Wel worden verschillen tussen groepen geconstateerd met betrekking tot demografische kenmerken, zoals leeftijd. Het blijkt bijvoorbeeld dat wanneer ouders thuis actief de taalontwikkeling van hun jonge kinderen stimuleren, dit positief samenhangt met hun taalprestaties (Aikens & Barbarin, 2008). Voor oudere kinderen zijn andere vormen van betrokkenheid belangrijk. Zoals hoge verwachtingen met betrekking tot de prestaties van het kind (o.a. Antonopoulou, Koutrouba, & Babalis, 2011; Cheung & Pomerantz, 2012; Fan & Williams, 2010; Fan, Williams, & Wolters, 2012; Park, Buyn, & Kim, 2011; Simons-Morton & Chen, 2009). Verder blijkt dat wanneer ouders hun kinderen het belang van school laten zien, hierdoor een positieve relatie leggen met de studieprestaties van hun kind (o.a. Chen & Gregory, 2010). Interesse tonen, steun bieden en aanmoedigen zijn eveneens essentieel, bijvoorbeeld door met het kind in gesprek te blijven over school, de studievoortgang en mogelijke carrière na het behalen van het diploma te bespreken (Hill & Tyson, 2009). Bepaalde vormen van ouderbetrokkenheid zijn juist negatief gerelateerd aan studieprestaties, bijvoorbeeld wanneer ouders grote druk uitoefenen op hun kind om te presteren of hun kinderen te streng controleren op bijvoorbeeld het huiswerk (o.a. Levpuscek & Zupanic, 2009).

2. Onderzoeksdoel en hoofdvraag

Het doel van dit onderzoek was exploreren in hoeverre er een significant verband is tussen ouderbetrokkenheid en de studiemotivatie van mbo-leerlingen. De hoofdvraag van het onderzoek was als volgt: In hoeverre kan studiemotivatie van mbo-ers worden voorspeld door ouderbetrokkenheidsindicatoren?

3. Onderzoeksmethode

Om antwoord te krijgen op de onderzoeksvraag zijn alle eerstejaarsstudenten van het ROC van Twente gevraagd een vragenlijst in te vullen over de betrokkenheid van hun ouders én hun studiemotivatie. In totaal hebben 2108 studenten in de leeftijdscategorie van 15-19 jaar, afkomstig van verschillende opleidingen, de vragenlijst ingevuld. De vragenlijst is zelf geconstrueerd op basis van een uitvoerige literatuurreview over de relatie tussen ouderbetrokkenheid en de motivatie en/of studieprestaties van adolescenten. Vormen van ouderbetrokkenheid die positief en significant gerelateerd bleken te zijn aan de motivatie en/of studieprestaties van leerlingen zijn geoperationaliseerd in een vragenlijst voor mbo leerlingen. Naast items om de studiemotivatie (MOT) van leerlingen te meten, beoogde de vragenlijst de volgende vormen van ouderbetrokkenheid te meten:

1. Steun van ouders in relatie tot de studie van de leerling (**PS**)
2. De verwachtingen over studieprestaties (**EE**)
3. Mate van contact tussen school en ouders (**HSC**)
4. Communicatie tussen ouders en kind over de studie (**PCC**)
5. (Studie)hulp van ouders (**PG**)

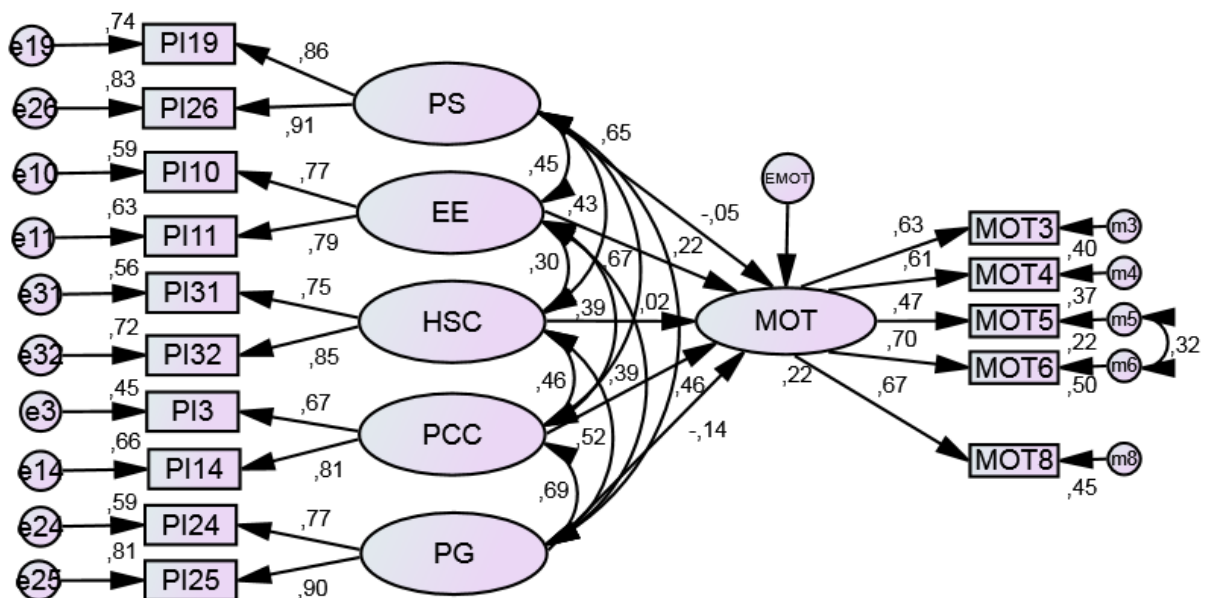
Het valideren van de vragenlijst is in de eerste plaats gedaan aan de hand van een exploratieve factoranalyse (EFA en PCA in SPSS) en vervolgens getoetst middels een conformatorische factoranalyse (CFA in AMOS) op basis van crossvalidatie. Na deze analyses is een meetmodel tot stand gekomen dat enerzijds representatief is voor het construct motivatie (1 factor) en anderzijds voor ouderbetrokkenheid (5 factoren). Na het vaststellen van het meetmodel, is in AMOS een predictiemodel gemaakt die deze twee constructen aan elkaar koppelt. Het predictiemodel vertoonde een goede fit: $\chi^2 = 293,33$, $df = 74$ $P < .001$; $RMSEA = 0,38$ ($,033$ -, 042), $CFit = 1.000$; $SRMR = .021$; $CFI = .982$; $TLI = .974$. De volgende stap was het analyseren van de data door middel van een SEM-analyse om op die manier vast te kunnen stellen of en in welke mate er een (significant) verband bestaat tussen studiemotivatie van mbo-ers en factoren van ouderbetrokkenheid.

4. (Beoogde) resultaten en/of onderbouwde conclusies

De uitkomst van de SEM-analyse is te zien in Figuur 1. In de Figuur is te zien dat –nadat we gecontroleerd hebben voor covariaten- 22% van de factor studiemotivatie verklaard kan worden door ouderbetrokkenheidsfactoren. Verder blijkt dat 3 van de 5 ouderbetrokkenheidsfactoren significante voorspellers zijn van studiemotivatie (EE, PCC en PG). Dit betekent dat wanneer deze ouderbetrokkenheidsfactoren met één standaarddeviatie omhoog gaan, motivatie omhoog of omlaag gaat met het regressiegewicht dat zichtbaar is in de Figuur.

Conclusies op basis van de SEM-analyse:

- De motivatie van mbo-ers hangt negatief samen met concrete hulp van hun ouders, bijvoorbeeld in de vorm van meedenken over een studieplanning;
- Als ouders expliciet hun verwachtingen uiten naar hun kinderen door te zeggen dat je veel kan bereiken in het leven door hard te werken en dat het belangrijk is om een diploma te behalen, dan is dat positief gerelateerd aan de motivatie van studenten;
- Studenten die regelmatig met hun ouders thuis praten over school zijn gemotiveerder dan studenten die dit niet of minder doen.

Figuur 1. Predictiemodel SEM: de relatie tussen ouderbetrokkenheid en studiemotivatie van mbo-ers

5. Wetenschappelijke betekenis van de bijdrage

De wetenschappelijke betekenis van dit onderzoek bestaat uit het vergroten van de kennisbasis op het gebied van ouderbetrokkenheid in het mbo en de invloed hiervan op de studieprestaties van de mbo-leerlingen. Ook draagt deze casus bij aan het hanteren van wetenschappelijke kwaliteitsnormen op het gebied van ouderbetrokkenheid in het mbo en het ontwikkelen van interventies die leiden tot evidente resultaten en onderwijsinnovatie op het gebied van ouderbetrokkenheid.

Referenties

- Aikens, N. L., & Barbarin, O. (2008). Socioeconomic differences in reading trajectories: The contribution of family, neighborhood, and school contexts. *Journal of Educational Psychology, 100*, 235-251. doi:10.1037/0022-0663.100.2.235
- Antonopoulou, K., Koutrouba, K., & Babalis, T. (2011). Parental involvement in secondary education schools: The views of parents in Greece. *Educational Studies, 37*, 333-344. doi:10.1080/03055698.2010.506332
- Chen, W. B., & Gregory, A. (2010). Parental involvement as a protective factor during the transition to high school. *The Journal of Educational Research, 103*, 53-62. doi:10.1080/00220670903231250
- Cheung, C. S., & Pomerantz, E. M. (2012). Why does parents' involvement enhance children's achievement? The role of parent-oriented motivation. *Journal of Educational Psychology, 104*, 820-832. doi:10.1037/a0027183
- Fan, W., & Williams, C. (2010). The effects of parental involvement on students' academic self-efficacy, engagement and intrinsic motivation. *Educational Psychology, 30*, 53-74. doi:10.1080/01443410903353302
- Fan, W., Williams, C. M., & Wolters, C. A. (2012). Parental involvement in predicting school motivation: Similar and differential effects across ethnic groups. *The Journal of Educational Research, 105*, 21-35. doi:10.1080/00220671.2010.515625
- Fantuzzo, J., McWayne, C., Perry, M. A., & Childs, S. (2004). Multiple dimensions of family involvement and their relations to behavioral and learning competencies for urban, low-income children. *School Psychology Review, 33*, 467-480.
- Kirk, C. M., Lewis-Moss, R. K., Nilsen, C., & Colvin, D. Q. (2011). The role of parent expectations on adolescent educational aspirations. *Education Studies, 37*, 89-99. doi:10.1080/03055691003728965
- Leithwood, K., Allison, P., Drake, S., Laveault, D., McElheron-Hopkins, C., Wideman, R., & Zederayko, G. (2004). *Parents' Participation in School Improvement Processes. Final Report of the Parent Participation in School Improvement*. Toronto: Canadian Education Association.
- Levpuscek, M. P., & Zupanic, M. (2009). Math achievement in early adolescence: The role of parental involvement, teachers' behavior, and students' motivational beliefs about math. *Journal of Early Adolescence, 29*, 541-570. doi:10.1177/0272431608324189
- Park, H., Buyn, S. Y., & Kim, K. K. (2011). Parental involvement and students' cognitive outcomes in Korea. *Sociology of Education, 84*, 3-22. doi:10.1177/0038040710392719
- Simons-Morton, B., & Chen, R. (2009). Peer and parent influences on school engagement among early adolescents. *Youth and Society, 41*, 3-25. doi:10.1177/0044118X09334861